Precautions For Bowing Down on a Stone Floor

Q When, how, and why do we have to put something on the floor when performing the special korim (prostration) on Rosh Hashana and Yom Kippur?

1. ויקרא פרק כו פסוק א

לא תעשו לכם אלילם ופסל ומצבה לא תקימו לכם ואבן משכית לא תתנו בארצכם להשתחות עליה כי אני יקוק אלהיכם:

2. גמרא, מגילה דף כב עמוד ב

גופא, רב איקלע לבבל בתענית צבור. קם קרא בספרא, פתח - בריך, חתם - ולא בריך. נפול כולי עלמא אאנפייהו - ורב לא נפל על אנפיה. מאי טעמא רב לא נפיל על אפיה? - רצפה של אבנים היתה. ותניא: (ויקרא כ"ו) "ואבן משכית לא תתנו בארצכם להשתחות עליה", עליה אי אתה משתחוה בארצכם, אבל אתה משתחוה על אבנים של בית המקדש. כדעולא, דאמר עולא: לא אסרה תורה אלא רצפה של אבנים בלבד. - אי הכי מאי איריא רב? אפילו כולהו נמי? - קמיה דרב הואי. - וליזיל לגבי ציבורא, ולינפול על אפיה? - לא בעי למיטרח ציבורא. - ואיבעית אימא: רב פישוט ידים ורגלים הוה עביד, וכדעולא, דאמר עולא: לא אסרה תורה אלא פישוט ידים ורגלים בלבד. - וליפול על אפיה ולא ליעביד פשוט ידים ורגלים? - לא משני ממנהגיה. ואיבעית אימא: אדם חשוב שאני, כדרבי אלעזר, דאמר רבי אלעזר, אין אדם חשוב רשאי ליפול על פניו אלא אם כן נענה כיהושע בן נון

3. רמב"ם הלכות עבודת כוכבים פרק ו הל' ו-ז

מצבה שאסרה תורה היא בנין שהכל מתקבצין אצלה ואפילו לעבוד את ה' שכן היה דרך עובדי כוכבים, שנאמר "ולא תקים לך מצבה", וכל המקים מצבה לוקה, וכן אבן משכית האמורה בתורה אע"פ שהוא משתחוה עליה לשם לוקה, שנאמר: "ואבן משכית לא תתנו בארצכם להשתחות עליה", מפני שהיה דרך עובדי כוכבים להניח אבן לפניה להשתחות עליה, לפיכך אין עושין כן לה', ואינו לוקה עד שיפשוט ידיו ורגליו על האבן ונמצא כולו מוטל עליה שזו, היא השתחויה האמורה בתורה.

במה דברים אמורים בשאר (הארצות) אבל במקדש מותר להשתחות על האבנים שנאמר "בארצכם" - בארצכם אי אתם משתחוים על האבנים, אבל אתם משתחוים על האבנים המפוצלות במקדש. ומפני זה נהגו כל ישראל להציע מחצלאות בבתי כנסיות הרצופות באבנים או מיני קש ותבן להבדיל בין פניהם ובין האבנים, ואם לא מצא דבר מבדיל ביניו ובין האבן הולך למקום אחר ומשתחוה או שוחה על צדו ומטה כדי שלא ידביק פניו באבן.

4. רמ"א אורח חיים סי' קלא סע' ח

הגה: וכן אסור לכל אדם ליפול על פניו בפשוט ידים ורגלים, אפי' אין שם אבן משכית (הגהות אשירי סוף פ' תפלת השחר וריב"ש סי' תי"ב); אבל אם נוטה קצת על צדו, מותר אם אין שם אבן משכית; וכן יעשו ביום כיפור, כשנופלין על פניהם, אם יציעו שם עשבים כדי להפסיק בין הקרקע, וכן נוהגין (מרדכי).

משנה ברורה שם ס"ק מ

וכן אסור וכו' - אקדים הקדמה קצרה כדי שיתברר היטב, והוא: דהנה כתיב בתורה "ואבן משכית לא תתנו בארצכם להשתחות עליה", דהיינו אפי' כשמשתחוה לשמים על אבן משכית או על רצפת אבנים, דחדא מילתא היא. וכתבו הפוסקים דאין אסור מן התורה כי אם כשיש תרתי לגריעותא: דהיינו, כשמשתחוה בפישוט ידים ורגלים וגם על רצפת אבנים דוקא, אבל דרך קידה, דהיינו שנופל על אפיו על הרצפה בלא פישוט ידים ורגלים, או אם הוא בפישוט ידים ורגלים שלא על רצפת אבנים, אסור רק מדברי סופרים, דגזרו קידה אטו השתחויה ושלא על הרצפה אטו רצפה. אבל אם היה תרתי למעליותא, דהיינו דרך קידה בלא רצפת אבנים, לא גזרו רבנן. וכן אם היה נופל דרך קידה על רצפת אבנים אך שלא היה קידה גמורה, דהיינו שנטה קצת על צדו, או אם היה בפישוט ידים ורגלים ושלא על הרצפה ונטה קצת על צדו דלא הוי פישוט ממש, גם כן מותר

5. מגן אברהם סימן קלא ס"ק כב

אם יציעו - פירוש: כשמציעין עשבים להפסיק בין הרצפה דאז שרי בהטיה. ובקצת ספרים הגיה "או יציעו וכו'", פירוש: ואז אפילו בלא הטיה שרי, דדוקא על הקרקע אוסר בלא הטיה שמא יש תחתיו רצפת אבנים ונבנה עליה, דקרקע לא חשיב הפסק, שארצו של בית כמוהו עד התהום כדאיתא פט"ו דכלים. אבל עשבים חשיבי הפסק ... ומשמע, בראש השנה אין צריך עשבים, דאין נופלים על פניהם רק כורעים ומשתחוים ב"עלינו", אבל ביום הכיפורים נופלים על פניהם בסדר העבודה: